

Kulturdepartementet

REF.

VÅR REF.
DFS/NIT

DATO
13.01.2014

Høring om forslag til endringer i forskrift om produksjonstilskudd til medier

Språkrådet står ikke på lista over høringsinstanser, men vil likevel uttale seg om det forslaget til endringer i forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier som Kulturdepartementet har sendt ut på høring med frist 13. januar i år.

Det er særlig tre ting vi ønsker å framheve, og vi vil nedenfor begrunne hvorfor:

- Forslaget om redusert produksjonsstøtte kan redusere mediemangfoldet og det språklige mangfoldet i Norge og kan ikke minst gå ut over nynorsk språk. En slik reduksjon kan derfor vise seg å være et feilgrep.
- Høringsfristen i denne saken er for knapp.
- Språkrådet må bli fast høringsinstans i saker av mediepolitisk betydning.

Aviser, pressestøtte og norsk språk – bokmål og nynorsk

De norske avisene er en hjørnestein i skriftkulturen og svært viktige arenaer for bruk av norsk språk, bokmål og nynorsk, og for utøvelsen av demokratiet. Lokalavisene er viktige for den lokale ytringskulturen. Det er særegent for Norge at vi fortsatt har et så stort antall aviser, noe vi ikke minst kan takke pressestøtteordningene for.

Svært mange norske aviser er lokalaviser med et begrenset marked og lite opplag. En stor andel av de avisene som helt eller delvis redigeres på nynorsk, den ene av de to jamstilte målformene, hører dessuten hjemme her. For de mindre lokalavisene er produksjonsstøtten særlig viktig, blant annet på grunn av økt konkurranse på annonsemarkedet. Det er derfor grunn til å minne om at tiltak for å stimulere utviklingen av digitale nyhets- og aktualitetsmedier ikke må gå ut over det mediemangfoldet og det språklige mangfoldet som de mindre avisene rundt i landet representerer.

Et drastisk forslag og kanskje et feilgrep

Det er tre hovedpunkter i de endringene departementet foreslår: justering av kriteriene for å kunne få produksjonsstøtte, innføring av et støttetak og begrensninger i Medietilsynets dispensasjonshjemmel. Det er det første punktet Språkrådet har kommentarer til.

POSTADRESSE
Postboks 8107 Dep
NO-0032 OSLO

KONTORADRESSE
Observatoriegata 1 B
NO-0254 OSLO

TELEFON
+47 22 54 19 50
TELEFAKS
+47 22 54 19 51

E-POST
post@sprakradet.no

INTERNETT
www.sprakradet.no
www.sprakradet.no

Så vidt vi kan se, er det først og fremst reduksjonen i maksimalt opplag fra 6000 til 4000 som vilkår for produksjonsstøtte som vil ramme de mindre avisene. Det dreier seg da om et trettital avisere i alt, hvorav innpå halvparten redigeres på nynorsk. Forslaget kan være et feilgrep. Aviser som rammes, blir ikke nødvendigvis nedlagt med det samme, men en nedskjæring med for eksempel en journaliststilling, som reduksjonen kan føre til, vil kunne gå sterkt ut over nyhetsdekningen og kvaliteten og svekke stillingen for avisen vis-à-vis større, konkurrerende medier og føre til avisdød på lengre sikt.

De øvrige justeringene som er foreslått (støttetak, tak på samlet tilskudd), kan være ment som stimulerings tiltak, men vil i liten grad berøre lokalavisene. Forslaget om justert opplagsgrense framstår derimot mer som en "straff" for medier som betjener et begrenset marked, enn som en stimulans til å forbedre effektivitet og arbeidsmåter.

Mediepolitisk tiltak – språkpolitisk funksjon

Nynorsk hører i utgangspunktet alltid med der norsk språk blir tematisert. Spørsmålet om hvilke konsekvenser den foreslåtte endringen kan få for nynorsk, burde vært drøftet alt i høringsnotatet.

Det er sagt at pressestøtten først og fremst er et mediepolitisk tiltak. Likevel har pressestøtten i praksis en språkpolitisk funksjon. Mange av avisene som vil bli rammet av det foreslåtte kuttet, er redigert på nynorsk. Nynorsk kan således komme til å tape viktige språklige domener hvis den foreslåtte reduksjonen blir gjennomført. Språkrådet ber derfor om at det blir tatt hensyn til nynorsk skriftspråk og den helhetlige språkpolitikken, som går ut på å skape en mer reell likestilling mellom målformene.

Språkrådet må bli høringsinstans i mediepolitiske saker

Det hadde vært ønskelig med en lengre høringsperiode i denne saken, særlig fordi regjeringen i Sundvolden-plattformen (s. 53) bebuder at den vil likestille "papiraviser og e-aviser gjennom å etablere en felles, lav momssats". En slik endring i avgiftspolitikken vil veie enda mye tyngre for mange aviser enn de justeringene som nå er foreslått, og det kunne vært en fordel å gi aktørene i mediebransjen høve til å vurdere endringene mer i sammenheng hvis hensikten er å føre en helhetlig mediepolitikk.

Mediepolitikken trenger en språkpolitisk begrunnelse, samtidig som mediepolitikken er viktig for språkpolitikken. Dessuten skal språkpolitikken være sektorovergripende. Språkrådet ber om å bli rutinemessig oppført som høringsinstans når departementet sender ut mediepolitiske saker på høring i framtiden. Språkrådet vil komme tilbake til dette på det neste etatsstyringsmøtet.

Med hilsen

Ottar Grepstad (sign.)
styreleder

Arnfinn Muruvik Vonen
direktør